

Et bankkrak der rystede en hel egn

“Sønderborg Bank” blev oprettet den 1. oktober 1889, idet den eksisterende “Forskudskassen for Handel og Industri” blev omdannet til et aktieselskab med en aktionær- og kundekreds bredt sammensat blandt hele egnens befolkning.

Aktiekapitalen var på 800.000 Mk, men heraf blev kun 25% indbetalt, idet man anså 200.000 Mk for at være tilstrækkelig arbejdskapital. Banken var dansksindet, men havde også stor opbakning i den tyske del af befolkningen.

Direktør – og medstifter – for banken, der havde til huse i Perlegade 28 (nu Matas) var Chr. Jørgensen. Han var født i 1838 i Ulkebøl og var en meget anset mand i byen. Udover at være bankdirektør drev han bl.a. en givtig mineralvandsfabrik. Han førte en stor husholdning, havde påfugle gående i sin have og foretog rejser til Paris, men samtidig var han meget godgørende overfor de svage i samfundet – herunder især børnene.

I 1895 udbrød der en influenzaepidemi, der også ramte bankdirektøren. For at han på sit sygeleje ikke skulle blive forstyrret af hestevognenes skramlen på gadens brosten, strøede man halm ud på gaden, og en lirekassemand fik en guldmønt for at flytte et andet sted hen!

Desværre overlevede bankdirektøren ikke influenzaen, og ti dage efter hans død, den 15. marts 1895, kom det frem, at han havde besveget banken, og at dens konkurs var uundgåelig. Chr. Jørgensen havde bl.a. indladt sig på store børsspekulationer gennem et vekselerefirma i Berlin, og hans gæld til banken var nu steget til 2,4 millioner Mk! Bankens prokurist hævdede efterfølgende, at hvis bankdirektøren havde levet sommeren over, havde tabet kunnet undgås, idet kursen på nogle afrikanske aktier på det tidspunkt ville være steget betydeligt.

Konkursen kom som et lyn fra en klar himmel og voldte stor bestyrtelse i byen og egnen, idet stort set hver eneste familie var berørt – enten havde de deres sparepenge i banken eller var aktionærer med udsigt til at skulle indbetale den resterende aktiekapital – i mange tilfælde med udsigt til at blive ruinerede.

Helt så galt gik det nu heldigvis ikke. Sønderborg Handelsstandsforening tog initiativ til at få skabt en ny bank – med navnet “Sønderborg Kreditbank” på ruinerne af den gamle. Hvordan det skete, er for teknisk at komme ind på her, men det medførte, at ikke en eneste virksomhed gik konkurs, medens der var en del – fortrinsvis ældre – kunder, der satte nogle af deres spareskillinger til.

Bankkrakket fik dog også nationalpolitiske konsekvenser: Som nævnt var Sønderborg Bank dansksindet, men i den nye bank fik tyskerne vedtaget en vedtægtsbestemmelse om, at der aldrig måtte være dansk flertal i banktilsynet, og at forhandlingssproget skulle være tysk! (Det viste sig dog senere, at denne bestemmelse var ulovlig og måtte udgå).

Sønderborg Banks krak og et underslæb i Lysabild Sparekasse året efter førte til, at man i 1909 fik oprettet “Folkebanken for Als & Sundeved” (senere Sydbank) og denne var rent dansk.

Kai Viggo Jørgensen